

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در گروه مطالعات بین‌المللی مس»

تبیین موضوع

گروه مطالعات بین‌المللی مس^(۱) یا ICSG یک سازمان بین‌دولتی^(۲) است که به دنبال بحران بین‌المللی دهه ۱۹۸۰ صنعت مس، رسماً در سال ۱۹۹۲ تحت نظر آنکتاد (سازمان تجارت و توسعه سازمان ملل) در لیسبون پرتغال تأسیس گردید و وظیفه اصلی آن افزایش شفافیت بازار مس و ارتقای سطح گفت‌وگوها و همکاری‌های بین‌المللی درخصوص مسائل مرتبط با مس است. این گروه تنها مرکز جهانی است که فعالیت آن منحصراً به صنعت مس اختصاص دارد. ساختار ICSG شامل چهار بخش مجمع عمومی، کمیته‌های فرعی، دبیرخانه و یک هیئت مشورتی^(۳) متشکل از نمایندگان صنعت مس کشورهای عضو و ناظران مدعو است. اهداف اصلی تأسیس گروه ICSG به طور مختصر عبارتند از:

۱. ارتقای سطح همکاری در زمینه‌های مرتبط با مس مانند سلامت و محیط زیست، تحقیقات و انتقال فناوری، قوانین و مقررات و تجارت؛

۲. ایجاد یک مرکز بین‌المللی که در آن دولت‌های درگیر با صنعت مس می‌توانند با یکدیگر ملاقات کنند و مسائل و اهداف مشترک را مورد بحث و تبادل نظر قرار دهند؛

۳. افزایش شفافیت بازار از طریق بهبود سطح تبادل اطلاعات در مورد تولید، مصرف، موجودی، تجارت و قیمت مس، پیش‌بینی تولید و مصرف و ارزیابی ظرفیت‌های حال و آینده معادن، کارخانجات، کارخانه‌های ذوب و پالایشگاه‌های مس.

حوزه‌های فعالیت گروه ICSG به چهار بخش آمار (آمار تولید، مصرف، تجارت، سری‌های زمانی قیمت‌ها و اطلاعات مربوط به معادن و کارخانجات مس)، محیط زیست و سلامت (پیگیری مسائل قانونی مربوط به محیط زیست و امنیت مرتبط با مس مانند کنوانسیون بازل^(۴)، مس در آب آشامیدنی، پروتکل آلودگی هوا و فلزات سنگین)، مسائل اقتصادی (سرپرستی و نظارت بر مطالعات بازار مس) و مرجع بین‌المللی کالا (نظارت و کنترل بر طرح‌های مطالعاتی مس که توسط صندوق مشترک کالاهای اولیه^(۵) یا CFC تأمین مالی می‌شوند) خلاصه می‌شود.

هم‌اکنون شرکت‌ها و مؤسساتی از کشورهای آرژانتین، بلژیک، شیلی، چین، فنلاند، فرانسه، آلمان، یونان، هند، ایتالیا، ژاپن، لوگزامبورگ، مکزیک، هلند، پرو، لهستان، پرتغال، روسیه، صربستان، اسپانیا، آمریکا، زامبیا و اتحادیه اروپا در این گروه عضویت دارند. اعضای این گروه در مجموع ۸۰ درصد کل تجارت مس و محصولات مرتبط را در اختیار دارند. براساس اطلاعات به دست آمده از سازمان ایمیدرو، میزان حق عضویت سالانه در این گروه حدود ۱۷۰۰۰ یورو برآورد می‌شود.

ارزیابی و تحلیل لایحه

لایحه مذکور در قالب یک ماده واحده مقرر می‌دارد که به دولت اجازه داده شود در «گروه مطالعات بین‌المللی مس» عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط و یا کمک اقدام نماید. ضمناً تعیین دستگاه اجرائی طرف عضویت نیز به دولت واگذار شده است. محتوای لایحه مذکور را می‌توان به سه بخش عضویت در گروه ICSG و پرداخت حق عضویت، کمک و تعیین و تغییر دستگاه اجرائی طرف عضویت توسط دولت تفکیک نمود.

با عنایت به مزایای متعدد عضویت در گروه ICSG از جمله ایجاد ارتباط با شبکه‌ای از شرکت‌ها و مؤسسات جهانی مرتبط با مس، شرکت در همایش‌های سالانه شامل مجمع عمومی اعضا و اجلاس عادی و سهام شدن در تصمیم‌گیری‌های جهانی مس، دستیابی سریع و آسان و کم‌هزینه به گزارشات و آمار تولید، مصرف، قیمت‌ها و اطلاعات بازار مس در جهان، ارتباط مستمر و پایدار با دیگر کشورهای تولیدکننده مس و دسترسی به جدیدترین اطلاعات صنعت مس و بخصوص بهره‌مندی از آخرین دستاوردهای علمی و تکنولوژیکی و همچنین پایین بودن بار مالی ناشی از عضویت، به نظر می‌رسد موضوع عضویت ایران در گروه ICSG و پرداخت حق عضویت مربوط، ضروری و می‌تواند به‌عنوان یک گام مثبت در جهت تأمین منافع ملی و تحقق هرچه بیشتر همگرایی منطقه‌ای و بین‌المللی و بخصوص ارتقای صنعت مس کشور قلمداد گردد. تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت از اختیارات دولت است اما در مورد موضوع کمک دولت به گروه ابهام وجود دارد و باید نوع کمک و در صورت مالی بودن آن، محدوده مالی کمک مشخص باشد.

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

باتوجه به مباحث ارائه شده، کلیات لایحه مذکور مبنی بر عضویت ایران در «گروه مطالعات بین‌المللی مس» قابل دفاع و مورد قبول است. اما به‌منظور رفع ابهام در موضوع کمک دولت پیشنهاد می‌گردد در درجه اول عبارت «و یا کمک» از ماده واحده حذف شود در غیر اینصورت دولت باید نوع کمک و در صورت مالی بودن، محدوده آن را مشخص و میزان آن را به تصویب مجلس شورای اسلامی برساند که این موضوع را می‌توان در قالب یک تبصره به ماده واحده افزود.

پی‌نوشت‌ها

1. International Copper Study Group (ICSG).
2. Intergovernmental.
3. Advisory Panel.
4. Basel Convention.
5. Common Fund For Commodities (CFC).